

РЕШЕНИЕ

№ 18252

гр. С., 07.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 82 СЪСТАВ, в публично заседание на тридесет и първи октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: А.И.И

при участието на секретаря К.Д.Н.
като разгледа докладваното от А.И.И Гражданско дело № 20231110111131 по описа за 2023 година

С.Б. ЕООД е предявило срещу С. Н. М. по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК искове с правно основание чл. 92, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 234, ал. 3, т. 2 КТ и чл. и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за установяване съществуването на вземане в размер на 1200 лева, представляващо неустойка за неизпълнение на договорно задължение по Договор за повишаване на квалификацията от 22.02.2021 г. към Трудов договор № ../29.10.2020 г., ведно със законната лихва от 23.02.2022 г. до окончателното плащане и в размер на 32 лева, представляващи мораторна лихва за периода 19.11.2021 - 22.02.2022 г., за които суми е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 24.03.2022 г. по гр. д. № 9467/2022 г. на СРС, 82 състав.

Ищецът твърди, че между него и ответната страна има сключен Трудов договор № ../29.10.2020 г. на основание чл. 67, ал. 1, т. 1 КТ, по силата на който ответницата била назначена на длъжността „ресторантски работник“ с работно място гр. С., ул. „А.“ № 48. Навежда твърдения, че между страните на 22.02.2021 г. е сключен Договор за повишаване на квалификацията, в изпълнение на чл. 2 от който на ответницата били проведени два курса –”, които съответно приключили на 15.04.2021 г. и на 15.07.2021 г. В същия договор се съдържала и клауза, която забранявала на ответницата да прекрати договора в срок от 18 месеца след завършване на обученията. Поддържа, че в договора е уговорено и че при едностранно прекратяване от страна на служителя преди изтичане на този срок, е налице пълно неизпълнение и за ищеца възниква право на неустойка в размер на 1200 лева. Сочи, че трудовото правоотношение е прекратено на 19.10.2021 г. по инициатива на ответницата.

В срока по чл. 131 ГПК ответницата не е подала отговор на исковата молба.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, с оглед разпоредбата на чл. 235, ал. 2 ГПК, приема за установено следното:

Съгласно трудов договор № ../29.10.2020 г. С. Н. М. е била назначена на длъжност „ресторантски работник“, с работно място ресторант „В.“ в гр. С. при ищеца С.Б. ЕООД като работникът е постъпил на работа на 05.11.2020 г. съобразно уговореното. Към трудовия договор е сключен и Договор за повишаване на квалификация от 22.02.2021 г., съгласно който работодателят се е задължил да проведе курс за повишаване на квалификацията на служителя за длъжността „мениджър“, а служителят съответно да я усвои. Съгласно чл. 2 от договора работодателят ще подготви и проведе два курса - „Basic Shift Management Course“ (Основен курс за управление на смяна) и „Advanced Shift Management Course“ (Курс за управление на смяна за напреднали), като с клаузата на чл. 12 от договора служителят се е задължил да не прекратява трудовото правоотношение по време на обучението и 18 месеца след неговото завършване. В чл. 13 е уговорено, че при едностранно прекратяване на трудовото правоотношение преди изтичане на сроковете по чл. 12, служителят дължи на работодателя неустойка в размер на 1200 лв. Съгласно чл. 14 от договора служителят дължи неустойката в размер на 1200 лв. и в случай че бъде ангажирана дисциплинарната му отговорност в срока, уговорен в чл. 12 от договора.

Представени са 2 броя списъци, удостоверяващи организирането от страна на С.Б. ЕООД на курсове, а именно: „Basic Shift Management Course“, проведен в периода 13-15.04.2021 г. и „Advanced Shift Management Course“, проведен в периода 13-15.07.2021 г., като изрично е отбелязано, че участие в тях е взела ответницата. Съгласно представената извадка от Регистър на издадените документи на Национална агенция за професионално образование и обучение С. Н. е завършила професионално обучение по част професия „ресторантьор“, специалност „Производство и обслужване в заведенията за хранене и развлечения“ в ЦПО: С.Б. ЕООД.

С молба от 18.10.2021 г. ответницата е поискала да ☐ бъде прекратено трудовото правоотношение, считано от 19.10.2021 г. по чл. 327, ал. 1, т. 6 КТ.

Със Заповед № 801/19.10.2021 г. трудовото правоотношение на С. М. Н. е прекратено на основание чл. 327, ал. 1, т. 6 КТ.

Ищецът е отправил две покани за доброволно изпълнение до ответницата чрез Телепоща за заплащане на неустойка в размер на 1200 лева, като видно от обратните разписки същите са останали непотърсени.

При тази фактическа обстановка, съдът приема от правна страна следното:

Страните са обвързани от Договор за повишаване на квалификацията на работника. Установява се, че работодателят е осъществил своята престация и е осигурил провеждането на обучението, като работникът е повишил своята квалификация си. Видно от доказателствата по делото трудовият договор с ответницата е бил прекратен по нейно желание 3 месеца след завършване на втория курс за повишаване на квалификацията, съответно ответницата не е изпълнила поетото задължение да не прекратява трудовото

правоотношение 18 месеца след завършване на курсовете.

С нормата на чл. 234, ал. 3 КТ законодателят изрично е предвидил възможността в договора за повишаване на квалификацията на работника или служителя да се уговори задължение на работника или служителя да работи при работодателя за определен срок, но за не повече от 5 години, както и отговорност при неизпълнение на това задължение. В процесния договор е уговорено задължението на работника след повишаване на квалификацията си да продължи да работи при работодателя за срок от 18 месеца, т.е. под максимално допустимия срок съгласно разпоредбата на чл. 234, ал. 3, т. 1 КТ, като при неизпълнение на това задължение е фиксирана и отговорността на работника – заплащане на неустойка в размер на 1200 лв., уговорена в чл. 13 от договора за повишаване на квалификацията, каквато възможност е предвидена в чл. 234, ал. 3, т. 2 КТ.

Като клауза, уговорена в договора, неустойката е проявление на принципа на автономия на волята в частното право. С нея страните уговарят предварително размера на обезщетението, което ще заплати неизправната страна, в случай че не изпълни своите задължения, без да е необходимо да се доказва размера на вредите, настъпили от неизпълнението. Автономията на волята на страните да определят свободно съдържанието на договора, в частност да уговарят неустойка, е ограничена от разпоредбата на чл. 9 ЗЗД, като съдържанието на договора не може да противоречи на повелителни норми на закона и на добрите нрави.

В ТР № 1 от 15.06.2010 г. по тълк. д. № 1/2009 г. на ВКС е посочено, че нищожна поради накърняване на добрите нрави е клауза за неустойка, уговорена извън присъщите □ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции, като преценката за нищожност се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора. В решението примерно са изброени критериите, които следва да се съобразят при преценката дали конкретна клауза за неустойка противоречи на добрите нрави, а именно размерът на задълженията, изпълнението на които се обезпечава с неустойка, естеството им на парични или на непарични, дали изпълнението на задължението е обезпечено с други правни способности - поръчителство, залог, ипотека и др., вид на уговорената неустойка (компенсаторна или мораторна) и вида на неизпълнение на задължението - съществено или за незначителна негова част, съотношението между размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнение на задължението вреди, като при конкретната преценка за нищожност на неустойката могат да се използват и други критерии, като се вземат предвид конкретните факти и обстоятелства за всеки отделен случай.

В конкретния случай уговорената в чл. 13 от договора неустойка не противоречи на повелителните разпоредби на чл. 234, ал. 3, т. 1 и т. 2 КТ. Същите допускат в договора за повишаване на квалификация на работник изрично да се уговори предварително размера на отговорността му - обезщетението, което ще заплати на работодателя, в случай че не изпълни поетото задължение да работи в при него за срок до пет години след повишаване на квалификацията, поради което и клаузата на чл. 13 от договора не е нищожна като противоречаща на закона (чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл. 234, ал. 3, т. 1 и т. 2 КТ). Така

уговорената неустойка не е и нищожна като накърняваща добрите нрави (по чл. 26, ал. 1, предл. 3 ЗЗД), доколкото с договора по чл. 234 КТ работодателят поема задължение да осигури повишаването на квалификацията на своя работник или служител, обезпечавайки финансово и материално обучението му, срещу задължението на работника след повишаване на квалификацията си да остане на работа при работодателя поне за уговорения срок до пет години. С неустойката по чл. 13 от договора работодателят търси защита срещу нарушаването на позитивния му интерес от изпълнението на договора. Работодателят, който е вложил средства и усилия да организира повишаване на квалификацията на своя работник, очаква да получи насрещна престация по договора от страна на работника, а именно той след повишаване на квалификацията си да остане да работи при работодателя поне в рамките на уговорения срок, в който период работодателят ще може да се ползва от придобитите нова квалификация и умения на работника. Неосъществяването на това очакване е свързано с вреди за работодателя, който е предвидил поне в уговорения срок да разполага с работник, притежаващ квалификацията, която е била предмет на договора по чл. 234 КТ, в случая работник, преминал необходимото обучение по двата процесни курса за длъжността „мениджър“. Напълно съответстваща на интерес на работодателя от точното изпълнение на договора е неустойката по чл. 13 от договора. Тя обезпечава изпълнението на основното задължение на работника от гледна точка на интереса на работодателя, а именно работодателят да се ползва от повишената му квалификация в рамките на допустимия от закона срок, за която допълнителна квалификация работодателят е вложил средства и усилия. При неизпълнение на това задължение неустойката проявява и обезщетителната си функция, тъй като насрещното задължение на работодателя по договора има имуществен характер – работодателят се задължава да заплати и организира съответните курсове за повишаване на квалификацията, които разходи ищецът е направил. За неизпълнение на основното задължение на работника по договора е предвидена неустойка във фиксиран размер от 1200 лева, която е съответна на очакваните от неизпълнението вреди.

По изложените съображения съдът намира, че процесната неустойка, уговорена в чл. 13 от договора, не накърнява добрите нрави, същата изпълнява своята обезпечителна, обезщетителна и санкционна функция за неизправната страна, поради което и не е нищожна на основание чл. 26, ал. 1, предл. 3 ЗЗД. Клаузата за неустойка е действителна, размерът ѝ не е прекомерен и не подлежи на намаляване. Неизпълнената част от задължението на работника да продължи да работи при ищеца след повишаване на квалификацията му не е незначителна – изтекли са едва 3 месеца преди прекратяване на трудовото правоотношение по желание на ответницата от предвидени 18 месеца, като неустойката обезпечава както вредите от засягане на интерес на работодателя от изпълнението на договора (не е осъществена очакваната престация), така и направените разходи за обучение.

По тези съображения предявеният иск с правно основание чл. 92, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 234, ал. 3, т. 2 КТ следва да бъде уважен изцяло.

Предявен е и иск с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за заплащане на сума, представляваща мораторна лихва. Доколкото падежът на това задължение не е определен,

приложима е разпоредбата на чл. 84, ал. 2 ЗЗД и длъжникът ще изпадне в забава с получаване на поканата. В случая няма доказателства отправените покани за доброволно изпълнение да са достигнали до ответниците, поради което последната следва да се счита за поканена с получаването на препис от исковата молба. Поради това акцесорната претенция за обезщетение за забава в размер на 32 лева за периода 19.11.2021 - 22.02.2022 г. е неоснователна и следва да бъде отхвърлена.

При този изход на спора право на разноски има ищецът, който е сторил следните разноски: 100 лева – държавни такси и 834 лева – адвокатски възнаграждения за исковото и заповедното производства.

Воден от горното, Софийски районен съд, 82 състав

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения от С.Б. ЕООД, ЕИК ..., срещу С. Н., ЕГН *****, по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК иск с правно основание чл. 92, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 234, ал. 3, т. 2 КТ, че С. Н. дължи на С.Б. ЕООД сума в размер на 1200 лева, представляваща неустойка за неизпълнение на договорно задължение по Договор за повишаване на квалификацията от 22.02.2021 г. към Трудов договор № ../29.10.2020 г., ведно със законната лихва от 23.02.2022 г. до окончателното плащане, за която сума е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 24.03.2022 г. по гр. д. № 9467/2022 г. на СРС, 82 състав.

ОТХВЪРЛЯ предявения от С.Б. ЕООД, ЕИК ..., срещу С. Н., ЕГН *****, по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК иск с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сумата от 32 лева, представляващи мораторна лихва за периода 19.11.2021 - 22.02.2022 г.

ОСЪЖДА С. Н., ЕГН *****, да заплати на С.Б. ЕООД, ЕИК ..., на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от 934 лева – сторени разноски в исковото и заповедното производства.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____